

den bedste og mest tidsvarende Orden, har man Krav paa et omhyggeligt Tilsyn, der gør, at disse Anstalter ikke staa lukkede for Befolkningen, men at man gennem et effektivt Tilsyn er sikret for, at baade den økonomiske Ledelse og Ledelsen i det hele er af en saadan Bestaafenhed, at Befolkningen med Tryghed kan sende sine Patienter til disse Anstalter. Med disse Ord skal jeg anbefale Lovforslaget til videre Fremme og velvillig Behandling af Tinget.

Jusfritsministeren (Kellermann):

I Anledning af de Bemærkninger, der fremkom fra den ærede Taler, skal jeg tillade mig at gøre opmærksom paa nogle Ting. Først skal jeg da gøre opmærksom paa, at Grunden til, at man udvider Sindssygeanstalterne her i Landet, er vel egentlig just ikke den, at de sindssyges Antal tiltager, men det er den, at der lever saa mange sindssyge under Forhold, som ere meget flette, og sindssyge, som man derfor ønsker at bringe under bedre Forhold ved at faa dem ind i Anstalterne. De sindssyge ere allerede til Stede i meget stort Antal. Vi maa hufte paa, at der lever jo her i Landet for det første en hel Del sindssyge i kommunale Sindssygeanstalter, idet der ikke er saa saa kommunale Sindssygeanstalter her i Landet, hvor der findes et ikke ubetydeligt Antal sindssyge. De have det nu endda maaske nogenlunde ordentlig, idet disse kommunale Anstalter, der jo i Reglen ere Amtsanstalter, altsaa større Anstalter, ere nogenlunde forsvarelig indrettede. Men dernæst lever der jo ogsaa ikke saa ganske saa sindssyge, dels omkring paa Fattigaarnde og dels hos Privatfolk, og de Forhold, hvorunder de leve, ere saadanne, at baade de paagældendes Familier og ogsaa, og ikke mindst, Fattigaardene rundt omkring i Landet i højeste Grad ønske at blive af med dem og faa dem anbragte paa Anstalter, hvor de jo i alle Henseender ere under bedre Forhold. Jeg tillader mig at gøre den Bemærkning, fordi det ikke er saa afgjort, i det mindste foreligger der ikke noget Bevis for, at de sindssyges Antal tiltager, men det er et Faktum, at der for Tiden lever saa mange sindssyge uden for Anstalterne under utilbørlige Forhold, at allerede det gør det nødvendigt at skaffe større Plads i Anstalterne. Det kan forudses, at Anstalten i Middelfart omtrent vil blive fyldt, saa snart den er færdig, og derfor er det ingenlunde for tidligt allerede nu at tænke paa at skaffe mere Plads.

Det blev sagt, at Befolkningerne her vare alt for store. Jeg kan naturligvis ikke sige det med Sikkerhed, jeg kan jo ikke saa-

dan paatage mig at bedømme det med fuld Sikkerhed, men det kan jo blive Genstand for nærmere Overvejelse. — Som der allerede staa i Bemærkningerne, og som jo for Resten følger af sig selv, ville Tegninger og Overslag over det Hele blive stillede til Raadighed for det Udvalg, som maatte blive nedsat, og saa kunne vi jo se, om det er muligt at komme til en billigere Ordning. Det maa dog erindres i denne Forbindelse, at det ikke alene drejer sig om at skaffe Plads til hundrede sindssyge mere, men ogsaa om at forbedre de nuværende Forhold paa vedkommende Anstalt i mange andre Retninger; navnlig, som der her er gjort opmærksom paa, det, som man med eet Ord kunde kalde Udenomslejligheden. Der er først Værkstederne, som nu ere for saa og for smaa. Som det er oplyst i Bemærkningerne, er der kun 4 Værksteder derne, som endda ere temmelig smaa og knebne, og som have den uheldige Egenkab, at man ikke kan komme ind i det ene uden at gaa igennem det andet. Det vilde jo være ønskeligt baade at have større og bedre Værksteder og ogsaa at have en hel Del flere, thi der lever i disse Anstalter ikke saa saa Professionsister af forskellig Slags, der i Reglen komme fra Købstæderne, og det var meget ønskeligt, om disse kunde faa Lejlighed til at sysselsætte sig paa den tilvante Maade, det er jo den for dem selv behageligste og bedste Maade og ogsaa den mest indbringende. Dernæst er der en stor Mangel paa Økonomilokal, og der er gjort opmærksom paa, at det navnlig er Køkken og Badstuehus, som frembyde Misligheder, idet disse Lokaliteter ere for smaa. De have allerede været det med det Antal Patienter, der nu er, og ville naturligvis blive det i endnu højere Grad, naar der kommer flere til. Det er Rettelsen af disse Forhold, der især foranlediger den højere Udgift. Det maa jo for Resten erindres, at der maaske ogsaa kan indvindes visse Beparelser. Der er saaledes gjort opmærksom paa, at hvis man faar de her foreslaaede Foranstaltninger foretagne, vil der kunne indrettes et Maskinværksted, hvorved der formentlig vil kunne spares aarlig en Udgift af 1000—1400 Kr., hvad jo dog som Marsudgift betragtet ikke er uden Betydning at bespare.

Hvad Aulsgaard angaar, skal jeg ikke saa nøje kunne sige, om den kan bygges for mindre, men det kan jo altid blive gjort til Genstand for nærmere Overvejelse. Det for-
nøjer mig at høre, at den ærede Taler er enig i, at man bør gøre Forsøget, det ligger jo ogsaa nært for et agerbrugende Land som Danmark at gøre et Forsøg paa, om det